

Woonzorgvisie

Gezond wonen en leven in Roosendaal

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	2
2 Een geschikte woning in een passende omgeving.....	4
2.1 Geschikte woningen.....	4
2.2 Inclusief samenleven.....	4
2.3 Passende omgeving.....	5
2.3.1 Voldoende voorzieningen.....	5
2.3.2 Ontmoeting.....	5
2.3.3 Eigen regie.....	5
2.4 Instrumenten.....	6
2.4.1 Omgevingsvisie.....	6
2.4.2 Woonagenda.....	6
3 Duurzame Wmo.....	7
3.1 Ondersteuning dicht bij de inwoner.....	7
3.2 Positieve gezondheid.....	7
3.3 Gebiedsnetwerken.....	8
3.4 Innovatie.....	8
3.4.1 Huis van Morgen.....	8
3.4.2 Innovatieve ondersteuning.....	8
3.5 Instrumenten.....	9
3.5.1 Interne en externe samenwerking zoeken.....	9
3.5.2 Innovatie.....	9
3.5.3 Een ander inkoopbeleid.....	9
4 Een zinvolle dag.....	10
4.1 Ontmoeting.....	10
4.1.1 Subsidies.....	10
4.1.2 Stamtafels.....	10
4.2 Instrumenten.....	10
5 Voldoende geschikte zorgmedewerkers.....	12
5.1 Innovatie.....	12
5.2 Vestigingsklimaat.....	12
5.3 Opleidingen.....	13
5.4 Instrumenten.....	13
5.4.1 Innovatie.....	13
5.4.2 Vestigingsklimaat.....	13
5.4.3 Opleidingen.....	13
6 Conclusies.....	15
6.1 Speerpunten.....	15
6.2 Opgaven voor de komende jaren.....	15
Bijlage: context en cijfers.....	16

1 Inleiding

In deze visie schetsen we hoe we ervoor zorgen dat inwoners van Roosendaal gezond kunnen wonen en leven en hoe zij oud kunnen worden in een geschikt huis. Een geschikt huis, in een passende omgeving. Door woonvraag en zorgvraag niet los van elkaar te benaderen maar juist als samenhangend geheel, kunnen we een duurzaam antwoord formuleren op de toenemende schaarste in de zorg.

De zorg voor onze oudere inwoners komt steeds meer onder druk te staan. De levensverwachting stijgt waardoor er meer zorgvragers komen, wiens vragen ook complexer worden. Naast vergrijzing is er ook sprake van ontgroening, waardoor er naar verhouding steeds minder mantelzorgers komen, en zal het personeelstekort nog verder toenemen. Bovendien ontwikkelt zich het aanbod van geschikte woonruimte voor ouderen niet in gelijke tred met de vraag.

Deze woonzorgvisie beschrijft de kaders die een opmaat zijn naar een inclusievere leefomgeving voor onze inwoners. Met geschikte woningen waar mensen zich thuis kunnen voelen en waar mensen voldoende ondersteuning krijgen om mee te kunnen doen en een gezond en zinvol bestaan te kunnen leiden, daar heeft de gemeente een belangrijke rol in.

De aanbevelingen van de landelijke commissie, onder leiding van Wouter Bos, *Toekomst Zorg Thuiswonende ouderen*¹ zijn een belangrijke leidraad voor deze woonzorgvisie. De concrete aanbevelingen laten zich heel in het kort samenvatten tot de volgende concrete aanbevelingen voor gemeentelijk beleid:

'Ga (ver)bouwen, ga innoveren, ga samenwerken, leer van de coronacrisis en behoudt het goede'

1, Een geschikte woning in een passende omgeving

We nemen de regie op de woningmarkt binnen de gemeentegrenzen. We willen dat inwoners gezond oud kunnen worden in een geschikte woning, zodat zij de maximale regie over hun eigen leven kunnen houden. Een geschikte woning kan nadrukkelijk ook een thuis zijn in een andere woonvorm dan een zelfstandige woning. We denken inclusief en kijken naar de toegankelijkheid van gebouwen.

We sturen op differentiatie van het woningaanbod en houden rekening met de woonwensen, zodat er voor iedere inwoner tot in de laatste levensfase een geschikte woning beschikbaar is. Maar ook een goede inrichting van de woning én de omgeving draagt bij aan dat gezonde leven.

2. Een duurzame Wmo

Wonen, meedoen en ontmoeten. Met die drie woorden als kompas willen we mogelijk maken dat mensen gelukkig oud kunnen worden in Roosendaal. Gelukkig, omdat we elkaar kennen en gekend worden. Omdat we elkaar dichtbij ons huis kunnen ontmoeten in een 'warm onthaal', waar we oog hebben voor elkaar. Belangrijk zijn daarbij uiteraard de inzet van middelen vanuit de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning). We moeten zorgvuldig omgaan met onze middelen om zodoende wél te kunnen blijven investeren in het voorliggend veld. Een sterk voorliggend veld is noodzakelijk om ook in de toekomst onze inwoners duurzaam van ondersteuning te kunnen voorzien.

¹ Ook wel: de "Commissie Wouter Bos". Download hier het rapport.

3. Een zinvolle dag

Bij alle ondersteuning voor een zinvolle dag werken we vanuit het principe van positieve gezondheid. Een zinvolle dag hebben, met activiteiten waar we 'ons bed voor uit komen', houdt ons mentaal weerbaar en fysiek fit. Hier ligt een duidelijke link naar eenzaamheid. Naarmate we ouder worden zijn we vaker alleen. Maar eenzaam zijn we pas als we alleen zijn zonder zingeving.

4. Voldoende geschikte medewerkers in de zorg

Voldoende geschikt personeel is een belangrijke voorwaarde om doelen in de zorg te kunnen verwezenlijken. Hoewel het aantrekken en behouden van medewerkers geen primaire taak van de gemeente is, kunnen we wel randvoorwaarden scheppen om de aanwezigheid van voldoende mensen in de zorg te bevorderen.

Bij elk van de bovenstaande vier thema's schetsen we in de volgende hoofdstukken eerst de uitdagingen, om daarna in de paragrafen onder de hoofdstukken onze visie en oplossingsrichtingen te benoemen. Per thema benoemen we vervolgens instrumenten om die oplossingsrichtingen concreet te maken.

2 Een geschikte woning in een passende omgeving

De uitdaging

Misschien wel de grootste uitdaging voor het zorgvraagstuk ligt op het gebied van wonen. De gemeente oefent invloed uit op wat er gebouwd wordt. De gemeente bouwt niet zelf, maar door haar regiefunctie op de ruimtelijke ordening en als 'spin in het web' van de samenwerkende partijen is er veel mogelijk. Om te bereiken dat ouderen in Roosendaal gezond kunnen leven in een geschikte woning, moeten we ervoor zorgen dat er voldoende woningen zijn en dat die in een passende omgeving staan.

Uitgangspunten als levensloopbestendige woningen, gelegenheid voor ontmoeting, en voorzieningen in de buurt vertalen we in woningbouwprogramma's en -plannen. Zo wordt ook het samenspel tussen gemeente, zorgaanbieders, woningbouwcorporaties, projectontwikkelaars, enz., geoptimaliseerd.

2.1 Geschikte woningen

Richtlijnen voor geschikt wonen

Het aanbod van woningen voor ouderen moet zich ontwikkelen. De gemeente bevordert dit door voorwaarden te formuleren waar nieuw te bouwen woningen en appartementen aan moeten voldoen. Woningen moeten toegankelijk zijn, er moet (thuis)zorg kunnen worden geleverd, maar er moet bijvoorbeeld ook een rollator geparkeerd kunnen staan.

Momenteel heeft de gemeente nog te weinig grip op hoe nieuw te bouwen woningen en appartementen binnen (commerciële) projecten eruit komen te zien. Om die grip te vergroten, ontwikkelen we een toets voor projecten om van de individuele woningen en appartementen de kwaliteit van de aansluiting op zorg en ondersteuning en de wijk te beoordelen.

Het gaat ook om bestaande woningen die niet voldoen. Kwetsbare inwoners wonen bijvoorbeeld in een huis zonder aanpassingen, waar zorg moeilijk of onvoldoende geleverd kan worden. Denk daarbij aan een oudere inwoner die woont in een huis met een steile trap naar een onaangepaste badkamer. De uitdaging hier is bewoners ervan bewust te maken dat zij moeten anticiperen op het ouder worden en dat ze zelf bij eventuele verbouwingen hun huis al toegankelijker maken (zie ook campagne Wonen met Gemak).

Met woningcorporatie gaan we in de prestatieafspraken overeenkomen dat er bijvoorbeeld rekening gehouden wordt met het geschikt maken van hun woningvoorraad.

Daarnaast is het mogelijk deze groep te verleiden om te verhuizen naar een geschiktere woning. Dit heeft veel voordelen: allereerst kan zorg en ondersteuning in de meer geschikte woning makkelijker geleverd worden, wat tot een comfortabeler leven met meer regie leidt voor de inwoner. Daarnaast komt de voor andere doelgroepen geschikte woning vrij op de woningmarkt

Nader onderzoek zal uitwijzen wat de opgave wordt van Wonen & Zorg in Roosendaal.

2.2 Inclusief samenleven

Roosendaal is een gemeente waar iedereen zich thuis moet kunnen voelen. Dat vraagt om maatwerk dat inspeelt op specifieke wensen van inwoners. De opgave is enerzijds kwantitatief: genoeg aanbod van geschikte woningen. Maar ook kwalitatief. Inclusief samenleven geldt natuurlijk voor meer mensen dan alleen ouderen. Denk bijvoorbeeld aan inwoners die vanuit een instelling (weer) zelfstandig gaan wonen en alle kwetsbare doelgroepen die een passende woning nodig hebben. Dit zijn inwoners met een verstandelijke, zintuiglijke of lichamelijke beperking. Daarnaast heeft de Coronaperiode duidelijk gemaakt dat er extra aandacht nodig is voor dak- en thuislozen en andere spoedzoekers.

We bouwen inclusief en leveren maatwerk voor verschillende doelgroepen.

2.3 Passende omgeving

Gezond leven in een passend thuis gaat niet alleen om voorwaarden voor individuele woningen en quota, maar ook om eisen aan de omgeving waarin die woningen worden gerealiseerd. Er is behoefte aan woonvormen waarin ouderen niet alleen elkaar kunnen ontmoeten, maar waar ze ook iets voor elkaar kunnen blijven betekenen (in de bijlage worden nieuwe woonvormen verder uitgewerkt). De eigen regie van ouderen in hun derde levensfase staat voor ons centraal.

2.3.1 Voldoende voorzieningen

Het voorzieningenniveau moet op orde zijn. Als er een cluster van ouderenwoningen of zorgwoningen is voorzien op een bepaalde locatie moeten er in de buurt genoeg faciliteiten zijn, zodat het goed wonen is voor ouderen. Denk hierbij aan medische voorzieningen en ontmoetingsplekken, zoals sportvoorzieningen, winkels en een OV-halte in de buurt.

Er moeten voldoende voorzieningen zijn in de omgeving, zoals OV, medische voorzieningen en winkels.

Om ontmoeting voor zelfstandig wonende ouderen (met elkaar en met andere wijkbewoners) te bevorderen zijn ontmoetingsplaatsen in de wijken belangrijk. Naast de reguliere ontmoetingsruimten in wooncomplexen of appartementengebouwen spelen buurthuizen en stamtafels in Roosendaal een belangrijke rol.

Stamtafels zijn laagdrempelige inloopvoorzieningen voor ouderen waar men zonder indicatie kan binnenlopen. Er zijn activiteiten op het gebied van vitaliteit, gezondheid, informatie en ontspanning. Indien de ondersteuningsvraag toeneemt en een indicatie nodig is voor dagbesteding blijft het mogelijk om de bekende stamtafel, in de eigen leefomgeving, te kunnen bezoeken. Noodzakelijke professionele begeleiding is altijd beschikbaar omdat deze inloopvoorzieningen worden aangeboden op zorglocaties.

We bevorderen clusters van ontmoetingsplekken en woonvormen voor ouderen. Ook bestaande complexen kunnen hiertoe omgevormd worden.

2.3.3 Eigen regie

Wie regelmatig anderen ontmoet, voelt zich gelukkiger, is meer betrokken bij de buurt en voelt zich veiliger in de wijk. Informele steun en zorg die ouderen van elkaar kunnen ontvangen zijn belangrijk. Dit verlicht de mantelzorg en geeft de ander het gevoel nodig te zijn. Een goede woonsituatie die het onderlinge contact bevordert,

helpt ouderen om hun leven betekenis te geven, eenzaamheid te vermijden en met elkaar de onvermijdelijke tegenslagen op te vangen. De gemeente kan randvoorwaarden scheppen om ouderen beter in staat te stellen de eigen regie te laten behouden en een eigen netwerk in stand te houden.

Het is belangrijk om toekomstige ouderen goed te informeren over vormen van geclusterd en collectief wonen. Breed uitdragen van de voordelen van (semi-)collectieve woonvormen is van belang om een grootschalige realisatie te bevorderen.

We scheppen randvoorwaarden, maar nemen de regie niet over. Ouderen hebben zelf de regie over het in stand houden van hun netwerk

2.4 Instrumenten

Inpassing in bestaand en toekomstig beleid

De gemeente heeft verschillende instrumenten om de uitgangspunten uit deze Woonzorgvisie te realiseren. Allereerst zijn dat de beleidsmatige instrumenten. De uitgangspunten uit deze Woonzorgvisie worden in beleidsmatige zin voornamelijk verankerd in twee ruimtelijke beleidsstukken:

- De Omgevingsvisie Roosendaal
- De Woonagenda Roosendaal

We gaan bij het bepalen van de behoefte naar woningen uit van beschikbare data zoals beschreven in de bijlage.

2.4.1 Omgevingsvisie

De omgevingsvisie schetst het beleid ten aanzien van de fysieke leefomgeving. Beleidsdoelen uit de omgevingsvisie kunnen onder andere door vertaald worden in het omgevingsplan. Elke gemeente heeft tot 2029 de tijd om één omgevingsplan op te stellen voor de gehele gemeente. In het nieuwe omgevingsplan worden alle regels over de fysieke leefomgeving opgenomen en gaat het om een evenwichtige toedeling van functies. In dit plan zal ook de functie voor (woon)zorg toegedeeld worden aan wijken of bepaalde gebieden binnen de gemeente om te kunnen voldoen aan deze (toekomstige) maatschappelijke behoefte.

2.4.2 Woonagenda

De gemeente beschikt nu al over een aantal krachtige instrumenten om dit beleid gerealiseerd te krijgen. Vanuit de Woonagenda betreft dit onder meer de uitwerking van een woningbouwprogrammering en het grondbeleid. Verder vormt de Woonagenda de basis voor het maken van prestatieafspraken met de woningcorporatie. Hierbij wordt onder andere ingezet op huisvesting van de diverse kwetsbare doelgroepen, maar er kunnen ook kwalitatieve aspecten worden overeengekomen, zoals bouwen voor ontmoeting met oog op inclusie en levensloopbestendig bouwen.

3 Duurzame Wmo

De uitdaging

Op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning heeft de gemeente de opgave dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Daar is veel geld mee gemoeid. In de Transformatieagenda 2019-2022 is vastgelegd hoe we dat budget duurzaam inzetten. Het belangrijkste uitgangspunt hierbij is; 'de beweging naar voren te maken'. Door inwoners zo lang mogelijk te kunnen laten deelnemen aan het normale leven en zo min mogelijk gebruik te maken van specialistische voorzieningen. De problemen die voor kwetsbaarheid zorgen, worden zo veel mogelijk opgelost in het voorliggend veld. Aanvullend daarop zetten we in op positieve gezondheid, gebiedsnetwerken en innovatie om zo veel mogelijk kosteneffectief te kunnen werken. In de bijlage zijn de regelingen voor kwetsbare inwoners verder uitgewerkt.

3.1 Ondersteuning dicht bij de inwoner

Het gedachtengoed van de transformatieagenda zetten we voort bij de individuele ondersteuning van onze inwoners. We zorgen dat de ondersteuning zo veel mogelijk in de directe leefwereld wordt georganiseerd.

Door middel van de gebiedsnetwerken ontvangen onze inwoners voor hen zichtbare en laagdrempelige ondersteuning. De gebiedsnetwerken zijn verbonden aan bekende ontmoetingsplekken in de wijken, waardoor eventuele drempels voor het stellen van een hulpvraag zoveel mogelijk worden weggenomen.

Verschillende disciplines vanuit verschillende organisaties, zoals de wijkzuster, de wijkagent, woonconsulenten van Alwel en de professionals van MEE en WijZijn werken samen in de gebiedsnetwerken.

3.2 Positieve gezondheid

Binnen het concept positieve gezondheid staat een brede kijk op gezondheid centraal².

Armoede, schulden, problemen rondom huisvesting, eenzaamheid, werkloosheid, een beperking, een lage opleiding of de kwaliteit en de inrichting van de leefomgeving hebben allemaal invloed op hoe gezond je bent en hoe gezond je je voelt.

Door integraal onze inwoners te ondersteunen, bevorderen we hun vitaliteit en veerkracht. Hoe iemand woont en hoe veilig iemand zich voelt, is van invloed op iemands kwaliteit van leven. Een leefomgeving die uitdaagt om te bewegen en te ontmoeten draagt direct bij aan de dimensies meedoen en lichaamsfuncties.

We bekijken inwoners vanuit de werkwijze van positieve gezondheid.

² Bij Positieve Gezondheid staat het streven naar autonomie en een betekenisvol leven centraal. Zie verder bijlage

3.3 Gebiedsnetwerken

We hebben de klantroute van de gemeente naar de partners in de gebiedsnetwerken in wijken en dorpen verplaatst. Zo brengen we de toegang tot informatie, advies en lichte ondersteuning zo dicht mogelijk in de directe leefomgeving van onze inwoners en maken we deze vrij toegankelijk beschikbaar, zonder indicatie.

Inwonersondersteuning is specifiek gericht op het uitvoeren van individuele vormen van lichte ondersteuning in het voorliggend veld: Clientondersteuning, Maatschappelijk Werk, Schuldhulpverlening en Mantelzorgondersteuning. Alle ondersteuningsvragen van inwoners worden opgepakt en waar mogelijk voorliggend opgelost door subsidiepartners. Door de versterking van de gebiedsnetwerken zorgen we dat inwoners zo lang mogelijk in het gewone leven kunnen blijven meedoen en worden zij ondersteund.

We versterken gebiedsnetwerken zodat kwetsbare inwoners zo laagdrempelig mogelijk worden geholpen.

3.4 Innovatie

Uit het rapport van de commissie *Toekomst zorg thuiswonende ouderen* komt naar voren dat innovatie een belangrijke pijler is om de zorgvraag in de toekomst het hoofd te kunnen bieden.

3.4.1 Huis van Morgen

We zetten het *Huis van Morgen* in als een belangrijke basis om inwoners te helpen innovaties in hun woonomgeving te installeren. Het huis van morgen is het eerste aanspreekpunt voor inwoners die hun huis *toekomstproof* willen maken met zorginnovaties. Het doel van het Huis van Morgen is dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen wonen.

We willen Het Huis van Morgen inzetten om inwoners te helpen zo lang mogelijk zelfstandig thuis te wonen door middel van zorginnovaties.

3.4.2 Innovatieve ondersteuning

Bij de uitvoering van taken die voortvloeien uit de Wmo stimuleren we innovaties. We zetten in op innovatie door onze zorgpartners de ruimte te geven deze toe te passen en creatieve, nieuwe werkwijzen te stimuleren. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door financiering voor deze ondersteuning anders in te richten en financiële prikkels 'de juiste kant op' te zetten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan lump sum financiering waarbij een zorgverlener niet per inwoner per indicatie wordt betaald maar voor het geheel, om daarbij innovatief en efficiënt werken te stimuleren.

We organiseren financiële prikkels in de Wmo zodanig, dat we innovatie stimuleren.

3.5 Instrumenten

3.5.1 Interne en externe samenwerking zoeken

De commissie *Toekomst zorg thuiswonende ouderen* heeft als laatste advies: "ga samenwerken".

Interne samenwerking

In de gemeente organiseren we processen in wonen en zorg voortaan meer integraal. Als er dus wordt gekozen voor een nieuwe bouwlocatie of woningen, maken we gezamenlijk de keuze hoe deze het beste ingericht kunnen worden en maken we gebruik van de experts op het gebied van wonen én zorg.

Externe samenwerking

De woningcorporatie en zorgorganisaties in de regio zijn essentieel om zorg en wonen goed te kunnen organiseren. Op bestuurlijk niveau is onlangs de bestuurstafel sociaal domein opgezet, een institutioneel overleg tussen de gemeente en betrokken instanties bij de zorg.

3.5.2 Innovatie

Innovatie gaat niet alleen om technologie, maar kan ook een nieuwe manier van werken betekenen. We ontwikkelen vanuit de Transformatieagenda 'Oog voor elkaar' verder door op de ingeslagen weg. Met partners Alwel en WijzijnTraverse werken we aan een 'integrale wijkaanpak' en we ontwikkelen vanuit het voorliggend veld door naar indicatieloos werken. Hiermee kunnen we binnen de Wmo meer maatwerk bieden zoals bij initiatieven als de Stamtafels en Hulp bij de Huishoudingplus .

We vervolgen de ingeslagen weg en ontwikkelen door naar indicatieloos werken en een integrale wijkaanpak.

3.5.3 Een ander inkoopbeleid

We richten we het inkoopbeleid Wmo op een andere manier in, Waardoor financiering in de Wmo gericht is op zoveel mogelijk ondersteuning in het voorliggend veld. Zo worden de middelen nog meer wordt ingezet op de beweging naar voren. Dit werken we uit in de uitgangspunten bij de inkoop voor Begeleiding Wmo per 1 januari 2022.

Met ons inkoopbeleid stimuleren we de beweging naar voren.

4 Een zinvolle dag

De uitdaging

We willen dat ouderen zo lang mogelijk hun leven kunnen leiden zoals zij dat willen. Een zinvolle dagbesteding is daarbij essentieel. Inwoners hebben als ze opstaan zin in de dag, in de activiteiten die hij of zij deze dag gaat doen. Belangrijk hierbij is dat inwoners zo veel mogelijk zelf kunnen bepalen wat ze die dag gaat doen, dat ze eigen regie over hun leven voeren.

4.1 Ontmoeting

Mensen hebben behoefte aan ontmoetingen. Voor het mogelijk maken van of ondersteunen van ontmoetingen is, naast de beschikbaarheid van ruimten, een sterke basis nodig, een sterk voorliggend veld. In Roosendaal investeren we hier al vijf jaar krachtig in. In de *Transformatieagenda* hebben we beschreven hoe we de "beweging naar voren" willen maken.

4.1.1 Subsidies

De (gesubsidieerde) voorzieningen in het voorliggend veld organiseren we zo veel mogelijk op het schaalniveau van wijken en dorpen omdat dit het beste aansluit bij de directe leefwereld van de inwoners. We zetten hierbij in op ontmoeting, gezonde leefstijl en deelname aan de samenleving.

Het subsidiebeleid richt zich op de versterking van de sociale basis in Roosendaal

Zoals hierboven beschreven zijn stamtafels een plek waar op een laagdrempelige manier ondersteuning voor inwoners wordt georganiseerd en ze met allerlei vraagstukken terecht kunnen. Dit gaat van inwoners die nog geheel eigen regie hebben en vragen hebben over de toekomst tot kwetsbare inwoners die hier (een deel van) hun dag besteden. Het idee hiervan is dat zorgvraagstukken op een laagdrempelige en toegankelijke manier worden aangesproken en de eerste ondersteuning dichtbij de inwoners wordt aangeboden, waardoor ook de eigen regie van inwoners wordt versterkt. Naast stamtafels zijn ook Odensehuis en Fameus vergelijkbare inloopvoorzieningen waar geen indicatie voor nodig is. De eerste voor mensen met dementie en hun partner en of naasten. De tweede voor mensen met een psychische kwetsbaarheid.

We zetten het concept van stamtafels door in de toekomst.

4.2 Instrumenten

Faciliteer een zinvolle dag

Het faciliteren van een zinvolle dag kan door samen met de relevante partners inwoners te ondersteunen in het normale leven. We doen dit door onze middelen zo in te zetten dat inwoners en (zorg)organisaties worden gestimuleerd dit te doen. Een voorbeeld illustreert dit het beste. Stel, iemand is fervent bezoeker van de lokale sportvereniging, maar door omstandigheden krijgt hij een indicatie voor een dagbesteding. Een passende oplossing hiervoor zou kunnen zijn, om samen met de sportvereniging en de inwoner in gesprek te gaan over mogelijke opvang en dagbesteding op deze sportvereniging. In het subsidiebeleid en bij projectaanvragen zal aandacht zijn voor dit soort maatwerkoplossingen.

Ontmoeting

Om ontmoeting op een natuurlijke wijze te laten plaats vinden is het belangrijk dat de openbare ruimte hiertoe uitnodigend en toegankelijk is ingericht.

In ruimtelijke en sociale ontwikkelingen moet ontmoeting het vertrekpunt zijn. Van buurthuizen tot stamtafels en van verenigingen tot dorpscentra, ontmoeting is essentieel om inwoners gezond te houden en mee te kunnen laten doen. De gemeente moet deze initiatieven verder ondersteunen en daarnaast nieuwe initiatieven ontwikkelen om ontmoeting te faciliteren.

5 Voldoende geschikte zorgmedewerkers

De uitdaging

Er is een tekort aan voldoende geschikte medewerkers in de zorg. Dat tekort zal in de toekomst waarschijnlijk alleen maar groter worden. Voldoende geschikt personeel is een belangrijke voorwaarde om gezond te kunnen leven in een passend thuis. Een aanzienlijk deel van onze inwoners maakt gebruik van de Wmo als ondersteuning, om zo goed mogelijk mee te kunnen doen in het normale leven. Daarvoor is voldoende personeel nodig. De vereniging van werkgevers in de zorg Transvorm geeft aan in haar onderzoek naar de huidige arbeidsmarkt dat het aantal zorgmedewerkers in Noord-Brabant wel is gestegen, maar dat dit aantal nog altijd te laag is om aan de vraag te voldoen en bovendien vergrijsst.

5.1 Innovatie

Het zorgpersoneel kan met creatieve oplossingen ontlast worden. Daar valt bijvoorbeeld te denken aan EHealth, waarmee mensen efficiënt geholpen kunnen worden met technologie en zorgdomotica. Hier kunnen vele toepassingen voor bedacht worden. We weten natuurlijk niet precies wat de toekomst ons hierin zal brengen maar het is belangrijk om erop voorbereid te zijn. Met digitale oplossingen kunnen gesprekken bijvoorbeeld ook digitaal gevoerd worden wat veel reistijd bespaart. Ook slimme technologie als sensoren kunnen hierin behulpzaam zijn. Ze kunnen bijvoorbeeld signaleren dat iemand minder eet of te weinig beweegt. Als laatste is er een ontwikkeling om te differentiëren in taken bij verschillende soorten zorgmedewerkers, zodat een verpleegkundige bijvoorbeeld minder administratieve handelingen hoeft te doen.

We bereiden ons voor op innovatieve (zorg)oplossingen om in de toekomst op het tekort aan zorgpersoneel in te kunnen spelen.

5.2 Vestigingsklimaat

Om ervoor te zorgen dat er in de gemeente genoeg zorgmedewerkers beschikbaar zijn, is het vestigingsklimaat voor zorgpersoneel erg belangrijk. Dit is niet alleen een uitdaging voor onze gemeente of de regio West-Brabant, waarin we gezamenlijk optrekken over de arbeidsmarkt, maar voor alle regio's in Nederland. Regionale samenwerking, zowel met gemeenten als andere partners zoals opleiders, is hierbij cruciaal. De gemeente heeft namelijk een beperkte rol op de arbeidsmarkt. Wel kunnen we ervoor zorgen dat we partijen verbinden zoals werkgevers en onderwijsinstellingen.

Het nieuwe Bravis is een extra stimulans om in regionaal verband te kijken naar hoe we genoeg medewerkers kunnen krijgen in de zorg. In de toekomstvisie *Het nieuwe Bravis* wordt dit als volgt verwoord: "Door de vergrijzing zal de komende jaren een groot deel van onze medewerkers met pensioen gaan. Het aantal AOW-gerechtigden in het Bravis stijgt van 12 medewerkers in 2020 tot 82 in 2025. Tegelijkertijd neemt de vraag naar gespecialiseerd personeel toe en wordt het steeds moeilijker om vacatures ingevuld te krijgen. Zowel op het gebied van zorg als op technologie. Daarmee kan de ziekenhuissector een aantrekkelijke werkplek zijn voor hoogopgeleide professionals. De druk op de arbeidsmarkt zal echter groter zijn dan nu.

Bij het bepalen van ons arbeidsmarktbeleid nemen we de zorg mee

5.3 Opleidingen

Een andere voorwaarde voor een goed vestigingsklimaat is de beschikbaarheid van relevante opleidingen binnen de gemeente of regio. Het feit dat Roosendaal en de regio die kan bieden, brengt meerdere voordelen met zich mee. Meest voor de hand liggend lijkt dat studenten die in Roosendaal een opleiding volgen op het gebied van gezondheid, hier graag willen blijven na hun studie en hier ook willen gaan werken. Een ander voordeel is dat door een opleidingsinstituut binnen de gemeente te hebben waar zorgorganisaties mee samenwerken de kwaliteit van deze organisaties kan verbeteren.

De regio West-Brabant zet zich in om omscholing van bijvoorbeeld horecamedewerkers tot zorgmedewerker te faciliteren. Ook andere initiatieven kunnen de druk op de zorgmedewerker verlagen.

We zorgen samen met opleidingsinstituten voor geschikte opleidingen in de zorg in Roosendaal

5.4 Instrumenten

5.4.1 Innovatie

Met innovatie en EHealth oplossingen kan personeel efficiënter worden ingezet. In programma's op zorg en ondersteuning zal innovatie daarom in de toekomst een belangrijk onderdeel moeten zijn.

5.4.2 Vestigingsklimaat

Andere plannen van de gemeente voor economische structuur moeten ook het aspect zorg economie meenemen, zo is er in de actieagenda arbeidsmarkt ook aandacht voor voldoende zorgmedewerkers.

Met het nieuwe Bravis ziekenhuis kunnen we een belangrijke stap zetten op dit terrein. Dit zorgcentrum trekt expertise aan en dat kan meer zorgpersoneel met zich meebrengen. Hierbij moet er binnen de gemeente aandacht zijn voor praktisch en meer theoretisch geschoolde medewerkers, zodat er van huisartsen tot thuiszorg genoeg medewerkers zijn.

5.4.3 Opleidingen

Samen met opleiders willen we onderzoeken of we mensen kunnen bewegen in de zorgsector te gaan werken. Naast studenten en scholieren kan hierbij ook in regionaal verband naar omscholingsmogelijkheden worden gekeken.

6 Conclusies

We geven richting aan de toekomst op het gebied van wonen en zorg in Roosendaal. De voorspelling is dat er te weinig beschikbare geschikte woningen zullen zijn voor kwetsbare inwoners terwijl de zorgvraag zal stijgen. Dit terwijl er ook steeds minder zorgmedewerkers zullen zijn om deze zorgvraag te kunnen beantwoorden. Inzet op (ver)bouwen, samenwerken en innovatie zal nodig zijn om deze problemen het hoofd te kunnen bieden. twee jaar na vaststelling van deze visie evalueren we de doelen van deze visie om te kijken waar we nog extra op kunnen inzetten.

We willen een geschikt woonaanbod voor alle Roosendalers creëren. We willen duurzaam betaalbare zorg. We willen dat onze inwoners een zinvol leven leiden. We gaan er van uit dat eigen regie op je leven essentieel is om je goed te kunnen voelen.

Met ons toegankelijke en inclusieve beleid, gericht op ontmoeting, zullen kwetsbare inwoners in de toekomst daar geholpen worden waar dat nodig is. Dit kan bijvoorbeeld bij de stamtafel, de sportclub, bij een vereniging, door het wijkteam of de hulp bij de huishouding. Een goede samenwerking tussen partners is hierin essentieel.

6.1 Speerpunten

We hanteren de volgende speerpunten:

1. We bouwen en ontwikkelen voor een toekomst waarin mensen gezond oud kunnen wonen en leven in een passende omgeving.
2. We gaan uit van positieve gezondheid.
3. We bouwen voor ontmoeting.
4. We zetten verder in op het investeren in voorliggend veld.
5. We stimuleren digitalisering en innovatie.
6. We zetten in op voldoende geschikte zorgmedewerkers
7. Samenwerking op het gebied van wonen, zorg en welzijn wordt versterkt.

6.2 Opgaven voor de komende jaren:

1. In de omgevingsvisie wordt het eerste speerpunt opgenomen.
2. We ontwikkelen een toetsingskader om bij bouwprojecten de leefomgeving en inclusiviteit te kunnen beoordelen.
3. We ontwikkelen een toetsingskader om bij subsidies inclusiviteit te kunnen beoordelen.
4. We onderzoeken de behoefte naar woningen met behulp van data, zodat we tijdig kunnen inspelen op (toekomstige) woningbouwbehoefte.
5. We ontwikkelen een kosteneffectieve Wmo door het inkoopbeleid en pilots hierop te richten.
6. We faciliteren dat zoveel mogelijk mensen kunnen blijven meedoen in het normale leven, waardoor ze eigen regie behouden.
7. We werken samen met alle relevante partijen.

Bijlage: context en cijfers

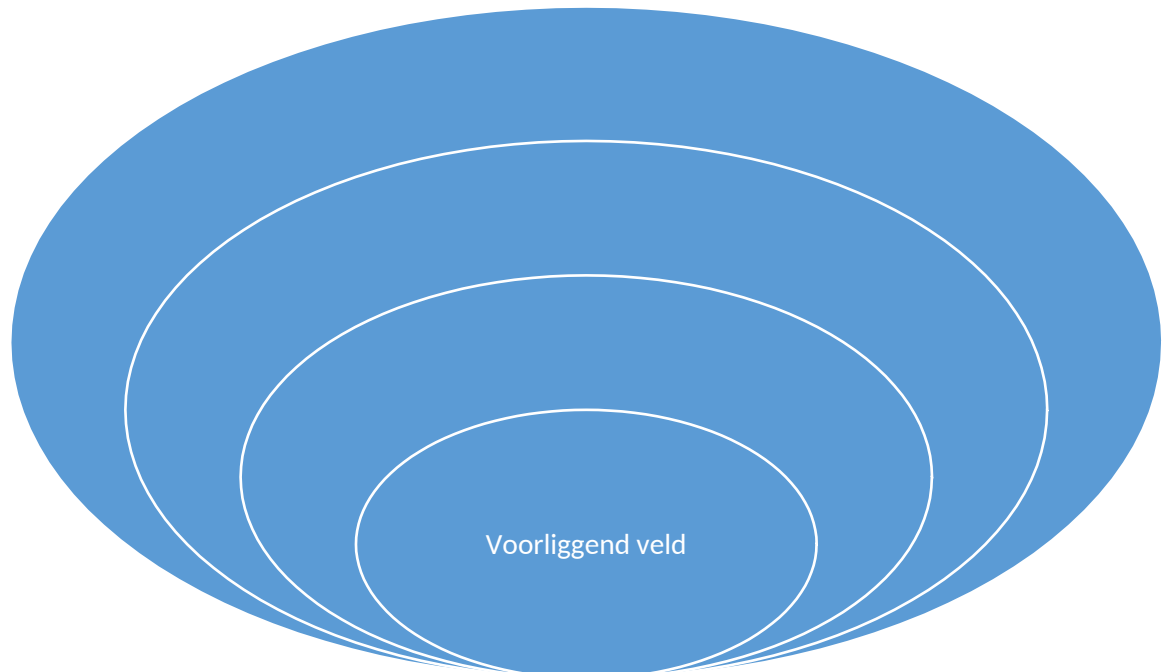

Fig. 1 schematische weergave van regelingen voor kwetsbare inwoners

Zorg

De gemeente heeft verschillende taken voor kwetsbare inwoners. Naarmate iemand kwetsbaarder en vaak minder zelfredzaam wordt en vaak meerdere aandoeningen tegelijkertijd gaat ontwikkelen, komen er steeds meer verschillende en complexere regelingen bij kijken. De gemeente is verantwoordelijk voor de eerste twee fases, het voorliggend veld en de Wmo.

Voorliggend veld

Het voorliggend veld is het normale leven, het eerste vangnet voor alle inwoners, dit betekent dat het geheel aan algemene en collectieve voorzieningen als voorliggend veld wordt gezien. Denk hierbij aan de sportclub, het wijkteam of familie/mantelzorg die eerste opvang regelt voor inwoners. Hierbij gaat de gemeente uit van de samenleving en faciliteert ze daar waar nodig en/of mogelijk (denk aan: buurthuizen, wijkteams, subsidie aan verenigingen etc.).

Wmo

Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) is nodig als iemand kwetsbaarder wordt. Dit gaat met name om ondersteuning in het dagelijks leven of aanpassingen aan het (t)huis van de inwoner. Denk aan vervoersvoorzieningen, rolstoel, of begeleiding en dagbesteding. De gemeente heeft hierin een uitvoeringsplicht, als iemand een voorziening aanvraagt en hier volgens de wet recht op heeft, moet de gemeente deze voorziening leveren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een grote aanpassing aan iemands badkamer. Voor Wmo-voorzieningen betalen Wmo-ontvangers een maandelijkse (vaste) bijdrage aan de gemeente.

Zvw

De Zvw (Zorgverzekeringswet) is van belang als de gezondheidssituatie van inwoners in het geding is. Het is een verplichte basisverzekering voor mensen. Dit volgt vaak als mensen specifieke aandoeningen krijgen (maar kan ook samen met Wmo en Wlz indicaties een rol spelen bij kwetsbare ouderen), deze zorg wordt vaak geregeld via de zorgverzekeraars. Denk hierbij aan thuiszorg, medische zorg, vervoer naar het ziekenhuis en andere aan gezondheid gerelateerde issues.

Wlz

De Wlz (Wet langdurige zorg) regelt zorg als iemand 24 uurszorg nodig heeft. Hierbij wordt een inkomensafhankelijke bijdrage gevraagd van de inwoner. Dit maakt dat het, voor mensen die thuis wonen financieel ongunstig is om voorzieningen via de Wlz aan te vragen in plaats van via de Wmo. Als bepaalde zorg eenmaal via de Wlz wordt geleverd mag er voor deze zorg ook niet meer terug een beroep op de Wmo worden gedaan.

Wonen

Kijkend naar het woningmarktonderzoek, het woononderzoek ouderen en landelijke en regionale trends kan er een goed beeld gegeven worden van de huidige situatie op de Roosendaalse woningmarkt. Voor ouderen valt hier een mismatch uit op te maken tussen vraag en aanbod, zeker met het oog op de toekomst. Nu is er al een tekort aan het duurdere segment appartementen voor ouderen en dit zal in de toekomst toenemen. Daarnaast vragen ouderen om maatwerk: Bepaalde groepen ouderen zoeken bepaalde woningen, of dit nu in de vrije 'particuliere' sector of in de sociale huursector is, er is een andere vraag dan wat er vaak wordt aangeboden.

In de onderstaande afbeelding is het uitgebreide onderzoek naar woonbehoeften van ouderen in de gemeente Roosendaal uit 2017 weergegeven. De verwachting is dat de vraagdruk in de huidige krappe woningmarkt en het toenemende aantal ouderen in de toekomst zal toenemen.

Effectieve vraag productsegmenten			Woning voorraad	Effectieve vraag Roosendaal	Effectieve vraag ouderen	Vraagdruk vanuit ouderen
Huur	Eengezins	tot 175	626	497	143	laag
		175-250	120	161	45	laag
		250+	25	38	11	gemiddeld
	Meergezins	tot 175	803	674	203	laag
		175-250	83	135	60	gemiddeld
		250+	9	24	14	hoog
Totaal huur			1665	1530	476	
Koop	Eengezins	tot 175	383	333	41	laag
		175-250	486	517	82	laag
		250+	506	603	163	laag
	Meergezins	tot 175	141	144	20	laag
		175-250	51	78	35	gemiddeld
		250+	20	62	42	hoog
Totaal koop			1587	1738	383	
Totaal			3252	3268		

V.l.n.r.: kolom 1 geeft de verschillende productsegmenten weer (huur / koop, type en WOZ-waarde, bijvoorbeeld 175 betekend €175.000,-). Kolom 2 geeft de beschikbare woningvoorraad van Roosendaal weer (woningen die jaarlijks vrijkomen door verhuizing, waarin EGW: eengezinswoningen zijn en MGW: meergezinswoningen). Kolom 3 geeft de totale Effectieve Vraag van Roosendaal weer en in kolom 4 de Effectieve vraag van ouderen in Roosendaal. Dit geeft de toekomstige vraag (jaarlijks) weer van ouderen. Kolom 5 geeft de vraagdruk van ouderen op de verschillende productsegmenten weer. Bij een hoge vraagdruk is er te weinig aanbod. Bij een gemiddelde vraagdruk is er aanbod maar ook voldoende tot veel vraag. Bij een lage vraagdruk is er meer aanbod dan er vraag is vanuit ouderen.

Nieuwe woonvormen

Een andere trend is dat er meer en meer gekeken wordt naar nieuwe woonvormen, zo is bijvoorbeeld de provincie Noord-Brabant hiermee bezig. Hierbij kan gedacht worden aan woningen in hofjes waar beschermd gewoond kan worden maar wel toegankelijk zorg aangeboden kan worden. Dit vraagt erom hulp zo te regelen dat die hulp bij mensen thuis gegeven kan worden en het vraagt om levensbestendige woningen.

De behoefte naar nieuwe woonvormen vanuit ouderen bestaat uit:

- Wonen met 24/7 zorg
- Geclusterd wonen met zorg nabij
- wonen met zorg nabij

Dit zal volgens het onderzoek van de provincie 34% van de totale productie aan woningen in West-Brabant-West zijn, dit toont aan dat om aan de vraag naar woningen voor ouderen te voldoen, een aanzienlijk deel van de woningen hiervoor geschikt moet zijn.

De woningen die wij dus willen neerzetten bestaan uit verschillende typen met verschillende zorgniveaus:

- Zelfstandige woningen, levensloopgeschikt
- Zelfstandige woningen met zorg in nabijheid/op afroep
- Zelfstandige woningen geclusterd
- Wonen in/nabij zorginstellingen

Data

Die vraag naar andere woonvormen wordt met name bepaald met de beschikbare data, er moet namelijk worden gekeken in data van zorgaanbieders en de gemeente zelf, welke woningen het meest nodig zijn. Denk aan data van zorgaanbieders over wachtlijsten, bevolkingsprognoses en Wmo Data van de gemeente zelf, waarmee een goed beeld kan worden gevormd van de woonzorgsituatie. Als bijvoorbeeld blijkt dat er steeds meer alleenstaande ouderen komen die minder goed mobiel zijn, moet het aanbod hier (liefst) tijdig, op worden afgestemd zodat er meer huizen geschikt worden gemaakt of worden gebouwd voor deze doelgroep (misschien kleiner en extra toegankelijk) zodat de oudere inwoner een passende woning kan vinden en de doorstroming op de woningmarkt hierdoor niet wordt beperkt.